

surser att klara detta.

Många av de människor som idag har skäl att hysa misstro mot olika myndigheter och samhällsorgan har egna resurser och möjligheter som de aldrig haft chans att utveckla. De har mötts från socialvårdens, skolans, arbetslivets och andras sida med en skepsis och ett öppet misstroende. Att ge dem tillbaka något av det egenvärde de har bör och skall bli en av socialtjänstens uppgifter. Kommer socialtjänsten att ha tillräckligt med kurage för att klara detta? Kommer socialtjänstens företrädare att vara tillräckligt starka för att stå emot påtryckningar från olika grupper, vilka hävdar en annan, mel-

lanmänsklig grundsyn? Kommer socialtjänstens företrädare att kunna arbeta utifrån en metod som medverkar till frigörelse av andras resurser? I dikt och litteratur kan man ibland finna beskrivningar som på ett enklare sätt än alla tillkrånglade uppsatser beskriver en verklighet. Författaren Bengt Erik Hedin har skrivit följande:

”Också i skogen

finns det vackra alldeles nära

och hos Dig själv:

Det är Du som hittar det”

Är inte detta samma innehåll som i förslaget till socialtjänstlag, dess första paragraf, sista stycket?

nytt
från **FSS**

FÖRENINGEN
SVERIGES
SOCIALCHEFER

Red: Arne Borg

Studiedagar 4–6 okt 1978

Föreningen Sveriges Socialchefer höll sina studiedagar i Göteborg den 4–6 oktober 1978 i allt väsentligt enligt det program som tidigare publicerats i SMT (nr 7–8/78). Studiedagarna som samlade 310 deltagare fick sin höjdpunkt i paneldebatten om ”Socialpolitiken i framtiden” där Ingemar Mundebo, Olof Palme, Gustaf Douglas och Axel Gisslén medverkade.

”Hur går det med socialutredningen?” frågade konferensen avslutningsvis departementsrådet Lars Grönwall och socialutskottets ordförande Göran Karlsson. Det framgick att det finns stor risk för att den väntade propositionen kommer att förenas. Den regeringskris som utbröt dagen före, och som ledde till att Gabriel Romanus inte kunde

medverka som planerat, gör inte utsikterna bättre.

Föreningen som anser att en ny sociallagstiftning, byggd i allt väsentligt på socialutredningens slutbetänkande, bör komma till stånd från 1980 antog vid sitt årsmöte följande uttalande i frågan:

Vi behöver en ny sociallagstiftning 1980

Frågan om en ny sociallagstiftning har utretts i drygt tio år. Det utredningsarbete som bedrivits av socialutredningen har åtföljts av en intensiv debatt i vilken inte minst Föreningen Sveriges Socialchefer deltagit. Under hela utredningsperioden har den framtida socialtjänsten diskuterats vid regionala träffar och vid årligen återkommande studiedagar på riksplaneln.

Det var med stor tillfredsställelse vi kunde konstatera att det förslag till ny sociallagstiftning som socialutredningen presenterade 1977 i allt väsentligt överensstämde med föreningens synsätt. Utredningens förslag, som mycket välvilligt togs emot av det övervägande antalet tunga remissinstanser, gav förhoppning om att vi från och med 80-talets ingång skulle kunna basera vårt arbete på en ny och bättre sociallagstiftning.

Under de senaste dagarna har det i pressen figurerat uppgifter om att socialtjänstlagen kommer att förenas. Det har också sagts att förslaget till socialförsäkringstillägg kommer att läggas fram vid ett senare tillfälle eller genomföras successivt.

Enligt föreningens mening skulle en försening av socialtjänstlagen medföra stora problem. Kommunernas planering har till stor del baserats på förutsättningen att vi från och med 1980 har en ny socialtjänstlag och en rad olika förberedelsearbeten har igångsatts. En ännu allvarigare situation skulle dock uppstå om bearbetningen inom departementen skulle medföra en urholkning av förslagen jämfört med socialutredningens slutbetänkande.

Enligt föreningens mening måste socialutredningens lagförslag ses som en helhet. Detaljusteringar är naturligtvis möjliga men stora ingrepp kan äventyra hela reformen. Föreningen Sveriges Socialchefer, samlade till studiedagar i Göteborg, kräver därför att en proposition i överensstämmelse med socialutredningens förslag till lag om socialtjänst och socialförsäkringstillägg utan tidsutdräkt förelägges riksdagen.

Ett konferenstryck ”Samhälls-ekonomi och socialtjänst” innehållande samtliga anföranden och diskussionsinlägg under studiedagarna kommer att utges i början av december och kan redan nu beställas från: Föreningen Sveriges Socialchefer, c/o Stockholms socialförvaltning, Rum 1504, 106 64 Stockholm. Kostnad 20 kronor.

Vid årsmötet omvaldes styrelsen i sin helhet. Arbetsuskottet förändras dock genom att Ivan Magnusson, Uppsala, ersätter John Lovén, som dock kvarstår i styrelsen.

Föräldrautbildning

Föreningen Sveriges Socialchefer (FSS) har beretts tillfälle att avge yttrande över barnomsorgsgruppens betänkande "föräldrautbildning I". Med anledning härav får föreningen anföra följande.

Under de senaste åren har stora satsningar gjorts för att skapa trygghet för barn och barnfamiljer. Som ett uttryck för denna satsning kan prioriteringen av bl a utbyggd barnomsorg ses. Ändock återstår mycket att göra för att förbättra tryggheten och omsorgen beträffande barn. Fortfarande är situationen för många barn otrygg och osäker. Denna otrygghet och osäkerhet beror inte endast på osäkra ekonomiska och sociala förhållanden. I stor utsträckning kan otrygghet för barn bero på bristande kunskap hos unga föräldrar om hur barns primära behov av trygghet och omsorg kan och skall tillgodoses. Mot denna bakgrund är det en viktig frågeställning som tas upp till behandling i barnomsorgsgruppens betänkande Föräldrautbildning.

Barnomsorgsgruppen anför att de yttersta målen för en allmän föräldrautbildning är att en sådan skall medverka till att barn och barnfamiljer får en bättre situation i samhället. Samtidigt anförts att alla vuxna bör ha ett ansvar för att ge barnen en god uppväxtmiljö.

I betänkandet föreslås en föräldrautbildning som är indelad i följande 4 faser.

1. Föräldrautbildning i samband med barnets födelse
2. Föräldrautbildning när barnet är i förskoleåldern
3. Föräldrautbildning när barnet är i skolåldern
4. Föräldrautbildning till alla.

Genom en allmän föräldrautbildning skall föräldrar tillföras ökade kunskaper om de krav som ställs på föräldrar i samband med barns födelse, barns behov och hur sådana behov tillgodoses. Föräldrautbildning skall också bidra till att skapa kontakt och gemenskap mellan för-

äldrar samt medverka till att skapa ökade möjligheter till medvetenhet om de sociala samhälleliga förhållanden i vilka barn lever samt om medvetenhet hur dessa förhållanden kan påverkas.

De mål för föräldrautbildningen som barnomsorgsgruppen föreslår är högt ställda och kommer att kräva stora satsningar för att kunna uppfyllas. Föreningen vill för sin del tillstyrka de mål för föräldrautbildningen som barnomsorgsgruppen uppställt.

Uppläggning av föräldrautbildning

Barnomsorgen föreslår att mödra- och barnhälsovård samt förlossningsvården bör ha ansvaret för en allmän föräldrautbildning vid tiden kring barnets födelse. Samtidigt föreslås att den ordinarie personalen vid mödra- och barnhälsovården skall i huvudsak svara för föräldrautbildningen. Samtidigt påpekas behovet av att medverkan sker av andra personalkategorier.

Föreningen har inga erinringar att göra mot att huvudansvaret för den allmänna föräldrautbildningen kopplas till mödra- och barnhälsovården. En viss tveksamhet kan anföras om lämpligheten av att medicinskt inriktad personal som ingår i denna organisation skall ha huvudansvaret för föräldrautbildningen. Det är uppenbart att denna personalkategori bör ha huvudansvaret för den del av utbildningen som har att göra med fysiska förändringar i samband med graviditet, förlossningens krav på hygien och personlig skötsel. Likaså kan den medicinskt utbildade personalen självklart också svara för den del av utbildningen som har att göra med kostråd och den direkta hälsovården av barnet för tiden närmast efter förlossningen. Graviditet och utökningen av familjegruppen med barn ställer också andra krav än rent medicinska på familjegruppen. Den psykologiska omställningen, sociala rättigheter och skyldigheter, kravet på anpassning och ömsesidigt stöd

av psykologiskt emotionell natur mellan föräldrar och föräldrar och barn är viktiga faktorer och framförallt för familjer som får sitt första barn. För att skapa insikt och kunskap kring dessa mekanismer torde det vara angeläget att andra yrkesgrupper än medicinspersonal får ett avgörande inflytande på föräldrautbildningen. Därför bör i dessa delar såväl psykologer som socialarbetare få ett betydande inflytande på innehållet och formerna för den allmänna föräldrautbildningen.

Behovet av socialt stöd och social rådgivning i samband med barns födelse är i många fall betydande. Det kan röra sig om behov av rådgivning och kunskap kring föräldralagstiftning, lagstiftning om föräldrars ömsesidiga skyldigheter mot barn, äktenskapslagstiftning samt hela den lagstiftning inom socialförsäkringens område som syftar till att skapa ekonomisk och emotionell trygghet i samband med barns födande. Personall engagerad inom kommunernas socialvård har här betydande kunskaper och direkta erfarenheter från det praktiska arbetet. För att tillgodoses behovet av kunskap på detta område är det därför också angeläget att såväl kommunens barnavård som barnomsorgsverksamhet får tillfälle att medverka i föräldrautbildningen.

Barnomsorgsgruppens förslag till lösning av föräldrautbildningen i glesbygdsområden är välavvägda och tillstyrks.

I största möjliga utsträckning bör föräldrautbildningen rikta sig till båda föräldrarna. Härigenom kan en strävan till gemensamt ansvar för mor och far i föräldrarollen stimuleras och utvecklas. Utredningen föreslår att sjukvårdshuvudmännen skall särskilt uppmärksamma behovet av lämpliga lokaler för föräldrautbildning i sin planering. Den föreslagna föräldrautbildningen synes ej kräva några särskilda lokalmässiga förutsättningar. I studieförbundens lokaler, sjukhusens och polikliniker- nas sammanträdesrum finns redan

idag goda lokalutrymmen som är användbara i föräldrautbildningen. Att tillskapa särskilda lokaler för föräldrautbildningen synes helt obefogat.

Innehåll i föräldrautbildningen
Föreningen Sveriges Socialchefer har ingen anledning att resa invändningar mot det föreslagna innehållet i föräldrautbildningen. Inte heller finns några erinringar att göra mot det förslag till utbildning och fortbildning av de olika yrkesgrupper som skall medverka i den föreslagna föräldrautbildningen.

Föreningen vill trycka på behovet av att lämpligt material för föräldrautbildningen finns att tillgå. Förslaget om att socialstyrelsen skall få ett ansvar för att utforma och verka för att lämpligt pedagogiskt material tillhandahålls tillstyrks.

Beträffande utveckling av material bör ett samarbete också kunna etableras mellan sjukvårdshuvudmännen samt primärkommuner och kommunförbundens länsavdelningar. Inte minst på kommunala bibliotek och AV-centraler finns möjligheter att utnyttja redan befintligt material.

Behovet av föräldrautbildning för invandrare är särskilt angeläget att tillgodose. Invandrarna möter i vårt land en inställning till graviditet, förlossning och barns rättigheter och behov som ofta skiljer sig från den egna traditionen. Det måste anses ytterligt värdefullt och viktigt att invandrargrupperna får tillfälle att ta del av såväl den lagstiftning om barns rättigheter som finns som de behov av omsorg och trygghet som barnet garanteras inom ramen för den förebyggande mödra- och barnhälsovården.

Särskild information och utbildning beträffande föräldrar med handikappade barn föreligger också. Om föräldrautbildningen kommer att byggas ut stegvis är det viktigt att föräldrar med handikappade barn samt invandrarfamiljer kan bli de grupper som i första hand erbjuds föräldrautbildning.

Föräldrautbildning under förskoletiden

Barnomsorgsgruppen har tidigare tagit ställning för att primärkommunen skall ges det yttersta ansvaret för föräldrautbildningen under förskoletiden. Ett sådant ställningstagande är naturligt och utgångspunkten för kommunens medverkan i föräldrautbildningen bör vara förskolan. De lösningar för föräldrautbildningen under förskoletiden som barnomsorgsgruppen föreslår tillstyrks av föreningen. Uppenbart är att en ökad satsning på föräldrautbildning i förskoleverksamheten också får konsekvenser med hänsyn till personaldimensioneringen. Om förskolan i allt större utsträckning skall ta ett reellt ansvar för föräldrautbildningen blir det också nödvändigt att se över behovet av ytterligare personal inom förskoleverksamheten.

Barnomsorgsgruppens förslag att föräldrautbildning skall gälla samtliga föräldrar utan obligatorium tillstyrks. Däremot bör det vara en skyldighet för samhället att erbjuda föräldrautbildning utifrån de riktlinjer som barnomsorgsgruppen dragit upp.

Resursbehov och kostnader

Barnomsorgsgruppen har beräknat de totala personalkostnaderna för föräldrautbildning vid mödra- och barnavårdscentralerna genom två räkneexempel. Denna kostnadsberäkning innefattar dock endast en del och kanske den mindre delen av kostnaden. Om erbjuden föräldrautbildning skall kunna tillgodogöras av föräldrar är det nödvändigt att utbildningen kan genomgåas utan direkta ekonomiska förluster för deltagarna. Om detta skall uppnås måste ersättning kunna utgå från föräldraförsäkringen till föräldrar som deltar i utbildningen. Endast med en sådan lösning är det troligt att föräldrautbildningen får den omfattning och den betydelse för barns och föräldrars villkor som barnomsorgsgruppen anser angelägen. Förening-

en Sveriges Socialchefer vill därför föreslå att föräldraförsäkringen utbyggs på så sätt att föräldrar som genomgår erbjuden föräldrautbildning får ersättning för förlorad arbetsförtjänst från försäkringen under den tid som utbildningen omfattar.

Förslaget att ett särskilt utvecklingsbidrag, tidsbegränsat till 5 år, skall utgå med 35 % av bruttokostnaden inklusive handledningskostnader och förberedelsekostnader inför start, torde vara otillräcklig för kommunerna om de skall klara föräldrautbildning utifrån föreliggande förslag. Tidsbegränsningen av statsbidraget till 5 år innebär också att åtskilliga kommuner torde vara tveksamma om man är redo att ta på sig dessa relativt stora nya kostnader, som dessutom kan förmodas öka under de närmaste åren. I ett läge med betydande ekonomiska svårigheter för kommunerna och en stark prioritering till äldreomsorg och barnomsorg i sin nuvarande omfattning, bör det vara nödvändigt att få ett större statsbidrag till ny verksamhet av typ föräldrautbildning och ett statsbidrag som inte är tidsbegränsat som barnomsorgsgruppen föreslår.

Internationella Adoptioner

Föreningen Sveriges Socialchefer (FSS) har beretts tillfälle att avge yttrande över en av en särskild arbetsgrupp avgiven rapport, Internationella Adoptioner, riktlinjer och organisationsförslag, Ds S 1978:6, och får med anledning härav anföra följande.

Socialstyrelsens nämnd för internationella adoptioner (NIA) föreslås av arbetsgruppen få en övergripande funktion med uppgifter som främst rör information, tillsyn, kontroll och kontaktskapande verksamhet medan handläggningen av enskilda ärenden överläts på Adoptionscentrum och efter prövning också på andra organisationer, som önskar vara verksamma på området.

FSS är skeptisk till en sådan lösning som innebär en kraftig stimulans till ökning av adoptionsverksamhet från enskilda organisationers sida. Risken är uppenbar att ekonomiska åtaganden frambringar en konkurrenssituation mellan olika organisationer och att detta går ut över det för verksamheten så viktiga kvalitetskravet. Det finns också en risk för att olika organisationer utifrån olika värderingar ensidigt väljer ut föräldrar. Det är viktigt att alla ansökningar behandlas på ett likartat sätt men mycket svårt att utöva kontroll över detta med den uppläggning förslaget fått. Arbetsgruppens förslag är för knapphändigt för att dessa farhågor skall kunna undanröjas.

Arbetsgruppen föreslår en utökad information om adoptionsverksamhetens riktlinjer och om de förutsättningar som gäller för adoption. Föreningen vill kraftigt understryka detta behov.

När arbetsgruppen emellertid också är inne på tanken att successivt överföra denna information om och uppföljning av adoptionsverksamheten till kommunerna vill FSS inte hålla med. Kommunerna har säkert mycket olika förutsättningar att klara sådana uppgifter och om denna del av verksamheten decentraliseras så torde länsorganen vara bättre skickade att sköta dem.

Arbetsgruppen förordar att förhandsbesked om hemmets allmänna lämplighet jämlikt § 47 Bvl görs obli-

gatoriskt. FSS delar denna mening. Adoptivbarn från främmande länder har ofta en särskilt utsatt situation och kravet på de blivande föräldrarna är därför också särskilt stort. Av samma skäl tillstyrker FSS förslaget att förhandsbeskeden görs tidsbegränsade.

Arbetsgruppen ger exempel på hur ibland adoptioner inte fullföljs sedan barnet kommit till landet och hur detta förhållande ibland lett till att barnet fått en sämre rättslig ställning än biologiska barn och adoptivbarn. Gruppen undestyrker betydelsen av att barnets trygghet garanteras också innan adoptionen slutförts och att detta bör uppmärksammas av utredningen om barnens rätt. FSS vill kraftigt understryka det angelägna i en sådan reform.

Fryk – Center

*det nya
rehabiliteringshemmet
i Torsby*

FRYK-CENTER

- ett aktiverings- och rehabiliteringshem för alla slag av fysiskt handikapp
- för trafik- och polioskadade, reumatiker, MS- och Cp-skadade.
- för alla ålderskategorier, från 16 år och uppåt
- tar emot gäster från hela landet
- under tillsyn av läkare samt med sjuksköterskor, sjukgymnaster och arbetsterapeuter
- med nya moderna lokaler – rymlig simbassäng; enkelrum för alla gäster
- godkänt av Socialstyrelsen; rekommenderat av Landstingsförbundet har inlett sin verksamhet den 1 sept 1978.

Kort karaktäristik

- en parallell och en komplettering till Mälargården i Sigtuna och Treklovhemmet i Ljungkile.

Fryk-Center

Speciellt för Fryk-Center

- särskilda möjligheter för ungdom: kombination rehabilitering – gymnasiestudier – handikappidrott
- målmedveten integrering med icke handikappade.

Vill Du veta mer om Fryk-Center, ring då Torsby 0560/126 20.
Eller skriv – adr Järnvägsgatan 29, 685 00 Torsby.